

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Promptuarium allegoriarum sacrarum praecipua fidei christianae capita illustrantium: indice quadruplici instructum post editiones 5 revisum, iam septimo recusum

Botsack, Johann

Francofurti ad Moenum, 1678

Magnifici nobilissimi et amplissimi domini

[urn:nbn:de:bsz:31-142795](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-142795)

MAGNIFICI NOBILISSIMI ET AMPLISSIMI DOMINI.

Uetiosa equidem & valde tristia inciderunt tempora, de quibus meritò usurpanda Docti Polycarpi sententia : *O Domine, in qua nos refer vasti tempora!* tempora certe terribilia, calamitosa, ob Satanam furentem, mundum frementem, charitatem refrigescensentem. Euseb. Ephraim devorat Manassem, hic illum. Bella, cædes, vastationes undique omnia depopulantur. Gladius datus in manus occisoris; Nec parci- tur agricolis, non fossoribus, non Dominis & possessoribus. 2. Tim. 3. vers. 1. Dan. 12. vers. 1. Apocal. 12. vers. 12. Psal. 2. vers. 1. Matth. 24. v. 12. Esa. 9. v. 20. Ezech. 21. v. 11. Ulpian. in 1. Demosthenis. Vincti vasta terrarum spatia colunt. Seneca lib. 7. c. 10. de benefic. His olim parci- tum, si Isidoro claro credimus. c. 50. v. 16. in Jerem. idque confirmant illa Procopii verba lib. 3. de bello Gothico.

Erga agricultores, agrestesq; homines tanta hic

DEDICATIO.

*hic indulgentia ac prudentia utebatur, ut Belissario
ductante exercitum, nullam hi vim paterentur: Sed
ex insperato potius, opulenti & divites reddebantur,
ut qui crebrò, adventantibus copiis, majori omnia in
victum pretio, venditarent. Segetes insuper, dum
in agris maturescerent, diligentius tuebatur, ne for-
tè equorum greges has devorarent, arborumq; ma-
turos fructus, frugcsq; ceteras, in vitis Dominis suis
attingere prohibebat.*

Hæc ille. An verò illa fundi calamitas
sola querelarum materies erit? Majores cer-
to querimonias facimus, de fundi nostri Eccle-
siastica calamitate: Etenim ob vitam Christia-
no grege indignam, male audit Sacratissimum
DEI nostri nomen, Roman. 2. propter nos
malè audit luculentissima Evangelii cœlestis
concio, ut jure quodam habeat gens adversa,
quod nobis dolentius deplorandum esse videat-
ur! cum nonnulli affectibus quorundam sup-
parasitando, eosdem suis pessumdent blandi-
mentis. Inde illa malorum seges, quibus ex-
citum Numen, tristes ad iras vasto calamita-
tum oceano velut adobruit agros, urbes, oppi-
da, ut non scitè minùs quàm verè dixerit aurei
sermonis Magister, quem Petrum Chrysolo-
gum appellamus, Sermon. 164.

*Christus ad sata gentium divini cultus conver-
sit industriam, ac diu oppressa dumis nationum cu-
piens*

DEDICATIO.

piens novalia purgare, ignem mittit primum maximus Magister in terram, & quidquid naturalis squalificerat LVXVS, quicquid arefecerat brumalis rigor, artificii depurgat & consumit incendio. Ista Chryfologus. Et miremur, pœnarum, quæ nos premunt,

quò tanta lues eruperit ortu?
Verùm hæc est deformis illa seculi nostri facies: Hinc illa tempestas suppliciorum, quæ nos atra involvit caligini, ut nusquam luceat Pharos, quæ portum tranquillitatis ostendat, nisi in seria pœnitentiâ & conversione ad eum, cujus verbera sentimus. Ut scitè scripserit Carthaginensis Præful. lib. 4. Epist. 4.

Intelligendum est & consitendum, pressura istius tam turbidam vastitatem, qua gregem nostrum maxima ex parte populata est adhuc & usq; populatur, secundum peccata nostra venisse, dum viam Domini non tenemus, nec data nobis ad salutem, cœlestia mandata servamus. Et suo olim seculo quiritus est Jeremias. cap. 2. 19.

Corripiet Te malitia tua, & aversio tua increpabit te. Inter hæc verò mala, quibus flagellatur in Medio portæ lineæ insipientis gens sapientix.

Quodnam est mentium DEO sacramentum, quò eas fungiet fas est, magnis par-

P R Æ F A T I O .

parvis miseris profultas , ut est apud Comi-
cum, nempe, gemere ob mala : Orare pro pace,
Pseud. 3. v. 5. Timere DEUM & REGEM co-
lere , æquo animo ferre clades & calamitates
seculi, Ezech. 9. v. 4. Jerem. 29. v. 7. quibus iusto
DEI iudicio involvimur , ac priscorum Mar-
tyrum instar cœlestis militiæ signa movere,
nostris, quas dedit Dominus, virtutibus, spiri-
tuale certamen imbuere , nec desperare salu-
tem Domini, 1. Petr. 2. v. 17. qui prædixit, fo-
re, ut in mundo anxietatem simus habituri,
Joh. 16. v. 33.

Neque non omnem studiorum nostrorum
conatum, in Ecclesiæ Christianæ commoda &
salutem parare atque meditari, inter dura licet
mundi Halcyonia & decumanos calamitatum
fluctus, luctusque ; Nec ulla me habeat dubie-
tas, huic sententiæ fiduciam facturum esse pro-
num cordatorum quorumvis favorem. Infestis
concurrat mundus armis.

Quatiat licet

Orbem tumultus, terraque sedibus

Convulsa, montium ruinis

Arctet aquas pelagi frementis : Buchnan.
in Psal. 46. Attamen cœtus Domini Deo suo
vacat , sacerdos docet , Jeremias consolatur,
bono animo jubet esse ; quos fontica afflixit
calamitas ; & bonus quisque spei anchoram
in cœlo figit, præsidio Domini nixus, Hebr. 6.
suorum satagens laborum , ad quos divina
ipsum

DEDICATIO.

iplum vocavit clementia, ut benè, juxtimque sanctè scripserit electum illud Domini JESU organum vel inter compedes, Ephes. 4. vers. 15. è Christo totum corpus (Ecclesia) congruenter coagmentatum & compactum, per omnes suppeditas commissuras, ex vi intus agente, pro mensura uniuscujusque membri, incrementum capit corpori conveniens, ad sui ipsius exstructionem, per charitatem.

Hæc divinus Apostolus. Cunctis hæc scripsit Christianis. Quare omni studio atque intentione in id nobis omnino incumbendum est, ut Domini Ecclesiam, modis, queis fieri potest, omnibus, juvemus, cœlestem sapientiam amplificemus, docendo, orando, commentando, scribendo, pro mensura uniuscujusque membri, ad exornandos cœlestis Sionis muros, pro vocationis modulo & commisso talento. Equidem assentior, nullum penè faciendi libros modum esse, ut præclare scripsit Regius Ecclesiastes, Eccles. 12. v. 12. Neque verò id ita accipiendum esse arbitror, ac si divinus Rhetor omnibus omnino libris obeliscum inscripserit, putandus sit. Et enim & noxii & damnosi aliquando, & supervacanei libri in lucem prodeunt, luce non digni, sed flammis, ut Protagoræ Laërt. lib. 9. Joseph. lib. 2. contra Appion. Archiloch. Val. Max. lib. 6. cap. 3. Titi Labieni (C. Rhodig. lib.

mulqi

+ X

DEDICATIO.

lib. II. cap. 13. A. L.) & aliorum, qui merito Spongiæ incumbunt, de Juris civilis sententia C. de hæreticis. Sunt & libri utiles, non ingrati etiam doctis, doctioribus doctissimis. Certè Hieronymus scribit alicubi. *Vtinam omnium Tractatorum haberem volumina, ut tarditatem ingenii eruditionis diligentia compensarem.* Multa in manus recipio, ut à multis multa cognoscam, Nam ut Sapiens dicit: *Vir in multis expertus, cogitabit multa, & qui multa didicit, enarrabit intellectum.* Neque verò lector quisquam existimet, hæc de meo labore arrogantius dicta esse, qui vel in ultimis consistere malui inter hos, qui aliquid scribunt in rem literariam. Testis mihi sanè est conscientia, aliena à famæ aucupio, quam blattæ & tineæ facillè obliterant, temporum decursu. Auctorante verò summo Viro & Theologo profundissimo D. D. Nicolao Hunnio, D. Affine & Præceptore meo honorando, *νῦν ἐν ἀγῶνι*, impellente, persuadente, ante XXXI. annos, adhuc juvenis, ad hoc aratrum, scribendi Allegorias, manum admovi: adprobavitque hic conatus meos, publico Testimonio, huic Editioni quoque, ut & præcedaneis, suffixo.

Distractis verò, quatuor Editionum Exemplaribus omnibus, quintam curavit Johannes Augustus Becker, Bibliopola Lubecen-

P R A E F A T I O .

becensis industrius, sextam publicari sibi liceret, petiit: annui voto boni viri, & desiderii bonorum assurgendum esse novam Editionem desiderantium, arbitratus sum,

Illum juvenilis ingenii fœtum Vobis, *Magnifici Domini*, consecratum eo, ut priorum Editionum patronis, vitâ sua defunctis omnibus, *novos* sortiatur *Patronos* & *Mecœnates*, vestrisque radiis coruscet in orbe literario. Quæ juvenis scripsit, ea jam senex offert, ad observantiæ, quæ V. V. N. N. Amplitudinibus debet, aram, & memoriæ templum. Gestit in vestro sole ambulare libellus iste, quos DEUS vocat DEOS, in illustri Justitiæ specula constitutos: Multitudo causarum (Plutarch. alicubi) velut fluminum magnorum confertim in vestrum incidit forum, preces pauperum, singultus viduarum, curæ orphanorum, querimoniæ oppressorum Vos justitiæ præfides, recti vindices, veritatis arbitri, prudentiæ Magistri, æquitatis columnæ, Quas in N. N. A. A. Vestris, dum veneror publicè virtutes, hoc inscriptionis cultu, ad posteritatis memoriam perennaturas: efficite quæso, pro eâ, quæ solium vestrum cingit, humanitate & faventia, ut lævidensi muneri umbram præstetis, utque sexto recusis liber, lucem fortunatus aspiciatque immortalem.

Ita

DEDICATIO.

*Ita bene, longum Mag. V. A. A. reducta pacis aurea
gloria redimitas, longo PATRIAE bono seruet ille
Iudicum Iudex, benedictus in secula.*

Dabam Gedani Idib.

Febr. 1657.

*Magnif. N. Amplis. V. V.
cultor*

Joh. Botsaccus, D.

LE-